

Innst. 17 S

(2010–2011)

Innstilling til Stortinget
fra utenriks- og forsvarskomiteen

Prop. 1 S (2010–2011)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om svalbardbudsjettet 2011

Til Stortinget

1. Oversikt over budsjettkapitler og poster i Prop. 1 S (2010–2011) – svalbardbudsjettet

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S Svalbard- budsjettet 2011
Utgifter			
1		Svalbard kyrkje	4 011 000
	1	Driftsutgifter	4 011 000
2		Tilskot til kulturelle formål m.m.	960 000
	70	Tilskot til velferdsarbeid på Svalbard	960 000
3		Tilskot til Longyearbyen lokalstyre	108 176 000
	70	Tilskot til Longyearbyen lokalstyre	108 176 000
4		Tilskot til Svalbard museum	5 825 000
	70	Tilskot til Svalbard museum	5 825 000
5		Sysselemanden (jf. kap. 3005)	31 900 000
	1	Driftsutgifter	31 900 000
6		Sysselemandens transportteneste (jf. kap. 3006)	76 775 000
	1	Driftsutgifter	76 775 000
7		Tilfeldige utgifter	4 000 000
	1	Driftsutgifter	4 000 000
9		Kulturminnetiltak	2 175 000
	1	Driftsutgifter	2 175 000
11		Bergmeisteren (jf. kap. 3011)	1 429 000
	1	Driftsutgifter	1 429 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S Svalbard- budsjettet 2011
17		Refusjon til Norsk Polarinstitutt	2 950 000
	50	Refusjon	2 950 000
18		Fyr og radiofyr	3 675 000
	1	Driftsutgifter	3 675 000
19		Statens bygningar på Bjørnøya og Hopen	6 300 000
	1	Driftsutgifter	6 300 000
20		Statens bygningar i Longyearbyen (jf. kap. 3020)	15 850 000
	1	Driftsutgifter	11 750 000
	45	Større utstyrsinnkjøp og vedlikehald, <i>kan overførast</i>	4 100 000
22		Likningsforvaltninga for Svalbard	2 860 000
	1	Driftsutgifter	2 860 000
		Sum utgifter Svalbardbudsjettet	266 886 000

Inntekter

3005		Syssele mannen (jf. kap. 5)	200 000
	1	Diverse inntekter	200 000
3006		Syssele mannens transportteneste (jf. kap. 6)	900 000
	1	Leigeinntekter	900 000
3020		Statens bygningar i Longyearbyen (jf. kap. 20)	3 600 000
	1	Inntekter	3 600 000
3030		Skattar og avgifter	171 100 000
	70	Skattar m.m.	162 000 000
	71	Utførselsavgift	8 000 000
	72	Utmålsgebyr, årsavgift	1 100 000
3035		Tilskot frå statsbudsjettet	91 086 000
	70	Tilskot	91 086 000
		Sum inntekter Svalbardbudsjettet	266 886 000

2. Sammen drag

2.1 Generelt om Svalbard

Svalbardtraktaten av 9. februar 1920 gav Noreg suverenitet over øygruppa. Sidan 1925 har Svalbard vore ein del av kongeriket Noreg. Syssele mannen er regjeringas øvste representant på Svalbard og tek vare på statens interesser på øygruppa. Artikkel 8 i Svalbardtraktaten avgrensar høvet til å krevje inn skattar og avgifter på Svalbard og korleis desse midlane skal nyttast. Dette er bakgrunnen for at det blir fremja eit eige svalbardbudsjett.

Justisdepartementet fremjar svalbardbudsjettet som ein eigen budsjettproposisjon samtidig med

statsbudsjettet. I hovudsak er det den statlege administrasjonen av Svalbard som er finansiert over svalbardbudsjettet. Dette er dels verksemd på Svalbard underlagt Justisdepartementet, og dels verksemd underlagt andre fagdepartement. Longyearbyen lokalstyre får òg løyvingane sine over svalbardbudsjettet.

Kvart år blir det gitt eit tilskot frå statsbudsjettet til dekning av underskotet på svalbardbudsjettet, jf. Prop. 1 S (2010–2011) Justisdepartementet kap. 480. Tilskotet er inntektsført på svalbardbudsjettet kap. 3035.

Svalbardbudsjettet gir òg ei samla oversikt over statlege løyvingar til svalbardformål. Kvart år yter

staten eit tilskot for å leggje til rette for nasjonal og internasjonal forskning på Svalbard, miljøforvaltning og tiltak som til dømes drift av sjukehus i Longyearbyen. Slike utgifter blir dekte over det ordinære statsbudsjettet under kapitla til dei enkelte fagdepartementa. Forslag til løyvingar for 2011 er omtalt nærare under punkt 4 i proposisjonen, jf. også vedlegg 1.

Under behandlinga av St.meld. nr. 22 (2008–2009) Svalbard, slutta Stortinget seg til forslaget om å føre vidare ordninga med eit eige svalbardbudsjett. Justisdepartementet vil også i året som kjem sjå nærare på enkelte av kapitla i budsjettet for å sjå til at dei ulike tildelingane er best mogleg i samsvar med kapitlas formål. Sjå meir om dette under omtale av dei enkelte kapitla.

2.2 Mål for norsk svalbardpolitikk

Svalbard er ein viktig del av nordområda våre, og ei vedvarande satsing på Svalbard i tråd med måla for norsk svalbardpolitikk vil markere at Noreg er til stades i nordområda. Regjeringas overordna mål for svalbardpolitikken har lege fast i lang tid og vart seinast stadfesta i St.meld. nr. 22 (2008–2009) Svalbard. Desse måla er:

- ei konsekvent og fast handheving av suvereniteten
- korrekt overhalding av Svalbardtraktaten og kontroll med at traktaten blir etterlevd
- bevaring av ro og stabilitet i området
- bevaring av den særeigne villmarksnaturen i området
- oppretthalding av norske samfunn på øygruppa.

Det er brei politisk semje om hovudmåla i svalbardpolitikken. Historia har vist at ei forvaltning av øygruppa etter desse måla har vore vellykka. Måla fell inn under dei generelle måla i norsk politikk om å sikre nasjonal tryggleik og integritet, overhalde internasjonale rettsreglar og plikter og arbeide for internasjonal avspenning og fred. I ei tid då Arktis tiltrekkjer seg aukande interesse, skal svalbardpolitikken medverke til at utviklinga i nordområda kan skje på ein fredeleg måte, og til at konflikhtar blir unngått.

Det er viktig å sjå måla i samanheng. Det må vere ei konsekvent handheving av norsk suverenitet innafor ramma av føresegnene i traktaten. Dette har vore ein føresetnad for at dei andre traktatpartane har tillit til at øygruppa ikkje blir utnytta i strid med desse føresegnene. Gjennom St.meld. nr. 22 (2008–2009) Svalbard, vart det gjort ein heilskapleg gjennomgang av svalbardpolitikken for mange år framover. Det blir framleis lagt opp til ei stabil og føreseieleg myndighetsutøving og god samfunnsutvikling på øygruppa

innafor ramma av dei overordna måla i svalbardpolitikken.

Det har skjedd ei betydeleg utvikling på Svalbard sidan førre stortingsmelding om Svalbard blei lagt fram i 2000. Blant anna er det etablert lokaldemokrati og det har vore ein auke i aktivitetsnivået innan dei fleste områda, inkludert forskning og turisme som er to av dei pilarane svalbardsamfunnet er tufta på. Å vere til stades på Svalbard bidreg til å sikre ei truverdig og effektiv forvaltning av Noregs store land- og sjøområde. Eit hovudmål for svalbardpolitikken er å oppretthalde ei robust busetjing i Longyearbyen og vil derfor arbeide for å vidareføre eit levedyktig svalbardsamfunn der miljøforvaltning, forskning, koldrift og reiseliv blir foreina innafor rammer som sikrar at øygruppa blir teken vare på som eitt av verdas best forvalta villmarksområde.

Det er venta at temperaturane i Arktis vil stige dobbelt så raskt som det globale gjennomsnittet. Endringane vil gi nye utfordringar for arter og økosystem og samstundes kunne bidra til press på område gjennom auka tilgjenge.

Klimaendringane i Arktis og den betydinga desse endringane har for det globale klimaet, gjer at Svalbard framover blir eit viktig område for studium av klimaprosessar og konsekvensar av klimaendringane. Klimaendringane gir òg høve til moglegheiter og forventningar om aktivitetsauke i nord. Eit varmare polhav vil bidra til at fiskeriaktivitetane flyttar nordover. Mindre is vil også på sikt kunne opne nye ruter for den internasjonale skipsfarten mellom aust og vest.

Svalbard har ein unik natur- og kulturarv som norske myndigheiter har eit særskilt ansvar for å bevare, og all næringsverksemd, ressursutnytting og forskning skal skje innafor dei rammer omsynet til bevaring av Svalbards naturmiljø og kulturminne set. Samstundes er det òg viktig å behalde naudsynt handlefridom framover, med tanke på å kunne møte nye utfordringar og nytte dei til ei kvar tid beste verkemidla i forvaltninga av øygruppa.

For å nå hovudmåla i svalbardpolitikken og dei delmåla som er nemnde over, har styresmaktene eit sett av verkemiddel. Blant dei viktigaste verkemidla er Det interdepartementale polarutvalet, lovgiving, løyvingar over statsbudsjettet inkludert svalbardbudsjettet, Sysselmannen på Svalbard og lokal forvaltning gjennom Longyearbyen lokalstyre.

Justisdepartementet har gjennom leiinga av Det interdepartementale polarutvalet eit overordna koordineringsansvar når det gjeld Svalbard, Jan Mayen og bilanda i Antarktis. Polarutvalet fungerer i denne samanhengen som eit verktøy for Justisdepartementet, som gjennom dette utvalet har ansvaret for å koordinere og samordne forvaltningas arbeid med polarsaker for å sikre ein heilskapleg norsk politikk i

polarområda. Polarutvalet består av representantar frå dei mest sentrale departementa i polarsamheng, Norsk Polarinstitut, Sysselmannen på Svalbard og Statsministerens kontor. Utvalet møtest om lag ti gonger i året.

Som ei oppfølging av merknadene frå utanrikskomiteen under behandlinga av St.meld. nr. 22 (2008–2009) Svalbard, om ei eventuell konsultasjonsordning mellom Longyearbyen lokalstyre og Polarutvalet, har utvalet etablert eit fast årleg kontaktmøte med lokalstyret. Saman med Justisdepartementets nære dialog med lokalstyret, vil dette bidra til å sikre ei tett kontaktflate mellom lokalstyret og sentraladministrasjonen.

Regjeringa legg stor vekt på ei fornuftig samfunnsutvikling på Svalbard, i tråd med dei overordna måla i svalbardpolitikken. Lovgiving er eit viktig verkemiddel i så måte. Longyearbyen liknar på mange område, og i aukande grad, eit fastlandssamfunn, og ein må stadig oftare vurdere om regelverk for fastlandet òg skal gjerast gjeldande for Svalbard. Lovgivingstilhøva for Svalbard er likevel spesielle, og i lov 17. juli 1925 nr. 11 om Svalbard (svalbardlova) § 2, slår ein fast at norsk privatrett, strafferett og lovgivinga om rettspleia gjeld for Svalbard når ikkje anna er fastsett. Andre lovreglar gjeld ikkje for Svalbard, utan når det er særskilt fastsett.

Målsetjinga om ein robust norsk busetnad på Svalbard inneber òg skattepolitiske utfordringar. Skattesystemet på Svalbard må derfor tilpassast forholda på øygruppa og baserast på løysingar som sikrar konkurransedyktige rammevilkår for investeringar og verksemd på Svalbard. Samtidig må løysingane innpassast i ei større internasjonal ramme, under omsyn til at økonomiske transaksjonar over landegrensene aukar sterkt i omfang. Stortinget vedtok i 2008 endringar i skattesystemet for Svalbard. For særskilt høge inntekter (over 12 G) vert det trekt 22 pst. skatt. Skattesatsen for alminneleg inntekt på Svalbard (nærings- og selskapsskatt) er no 16 pst. For nærare omtale av dette, sjå. St.prp. nr. 1 (2007–2008) Svalbardbudsjettet, Ot.prp. nr. 1 (2007–2008) Finansdepartementet og St.prp. nr. 1 (2007–2008) Finansdepartementet.

Hausten 2008 vart det sendt på høyring forslag til enkelte andre endringar i skattesystemet for Svalbard. Forslaget til endringar vart utarbeidd av ei arbeidsgruppe leia av Finansdepartementet med deltaking frå Justisdepartementet, Nærings- og handelsdepartementet og Utanriksdepartementet. Høyringsfristen var 31. juni 2009. Dette arbeidet blir følgt opp gjennom forslag til lovendringar i St.prp. 1 LS (2010–2011).

Sysselmannen på Svalbard er regjeringas øvste representant på øygruppa og ein av dei viktigaste aktørane i det lokale forvaltningsapparatet på Sval-

bard og i forvaltninga av dei statlege interessene på øygruppa. Sysselmannen er administrativt underlagt Justisdepartementet, og får løyvingane sine over svalbardbudsjettet. I enkelte fagsaker er han likevel underlagt andre departement. I tillegg til å forvalte norsk svalbardpolitikk og ta vare på Noregs rettar og plikter etter Svalbardtraktaten, har Sysselmannen ei viktig rolle som premissleverandør for utforminga av svalbardpolitikken. Sysselmannens kjerneoppgåver er rednings- og beredskapsarbeid på øygruppa, ansvar for politi- og påtalemynde, og miljøforvaltning.

Når det gjeld redningsberedskapen arbeider Sysselmannen kontinuerleg med å ha ei best mogeleg samhandling med friviljuge i redningstenesta og for å effektivisere utrykkingsfasen mest mogeleg. Sysselmannens helikopterteneste skal tene fleire behov. I tillegg til redningsteneste blir helikoptra brukt til ei rekkje oppgåver i forbindelse med politiarbeid, forvaltingsoppgåver, oppsyn og representasjon. Gjeldande kontrakt går ut 31. mars 2014 og arbeidet med å førebu ei ny kontrakt er allereie i gang. Sysselmannens tenestefartøy Nordssyssel er òg svært viktig i den generelle beredskapen. Kontrakten med dette fartøyet gjeld ut sesongen 2012. Sysselmannen og Justisdepartementet er derfor òg i gang med vurderingar rundt ein ny kontrakt for tenestefartøy.

Etter at Longyearbyen lokalstyre (LL) blei oppretta i 2000, har det blitt ein viktig medspelar for dei sentrale styresmaktene ved at det innafor ramma av norsk svalbardpolitikk arbeider for ei miljøforsvarleg og berekraftig utvikling av lokalsamfunnet. Lokalstyret får løyvinga si over svalbardbudsjettet. Ved utarbeiding av budsjettet mottok departementet innspel frå lokalstyret. Det blir òg arrangert jamlege kontaktmøte med Justisdepartementet. På desse møta blir bl.a. viktige budsjettspørsmål og aktuelle problemstillingar diskuterte.

Veksten i samfunnet har blant anna skapt behov for fleire bustader, barnehage- og skuleplassar. For å bidra til at lokalstyret kan setje i verk naudsynte tiltak innafor skule- og barnehageområdet, vart lokalstyrets budsjett styrkt med i alt 2,7 mill. kroner i 2010. Regjeringa meiner at arbeidet med barn i Longyearbyen er svært viktig, og ønskjer å vidareføre styrkinga i 2011.

Den norske busetnaden på øygruppa har tradisjonelt vore knytt til koldrift. Dette er framleis den næringa som har flest sysselsette. Det siste tiåret har det vore ein auke i både offentleg og privat verksemd, særleg innan turisme og reiseliv. Aktiviteten har òg auka innafor forskning og høgare utdanning, først og fremst i Longyearbyen og Ny-Ålesund. Men auken innan reiselivet har stoppa opp. Dessutan ser ein at kolproduksjonen er redusert og at kolselskapet Store Norske Spitsbergen Kolkompani har færre tilsette.

Regjeringa varsla i stortingsmeldinga at reduksjonane og nedbemanninga i hjørnesteinsbedrifta, Store Norske, kan innebere negativ vekst i periodar. Dei siste befolkningstala viser no ein nedgang i befolkningsutviklinga.

2.3 Forslag til svalbardbudsjett for 2011

Regjeringa ønskjer å bevare eit stabilt og robust norsk familiesamfunn i Longyearbyen på Svalbard for å sikre norsk nærvær i nordområda. Blant anna på bakgrunn av St.meld. nr. 22 (2008–2009) Svalbard og behandlinga av denne fekk Sysselmannen på Svalbard styrkt budsjettet i 2010 for betre å setje bestillinga i stand til å møte dagens utfordringar og oppgåver. Sysselmannens driftsbudsjett vart styrkt med 3,4 mill. kroner, det vart vidare sett av i alt 3,4 mill. kroner til reparasjon og rehabilitering av Sysselmannsbustaden og 0,5 mill. kroner til Sysselmannens transportkapittel. Auken gjer at Sysselmannen framleis kan utføre dagens oppgåver på ein god og effektiv måte. Denne styrkinga blir ført vidare i 2011 og vil bidra til å sikre ein god beredskap på øygruppa. Arbeidet med nødvendige reparasjonar og oppgraderingar av sysselmannsbustaden vil halde fram i 2011. I sum medverkar dette til å tydeleggjere den viktige rolla Sysselmannen har som regjeringas fremste representant på øygruppa.

Løyvingar til tiltak på Svalbard har i perioden 2006–2010 blitt auka med 52 mill. kroner til følgjande tiltak:

- I 2007 vart tilskotet til Svalbard auka med 20 mill. kroner til etablering av ei reservekraftløyving i Longyearbyen.
- Frå 2008 er det innført eit nytt skattesystem tilsvarende ein innteksreduksjon og eit auka tilskot til Svalbard på 14 mill. kroner.
- Rutinane for prisjustering av svalbardbudsjettet er lagt om. Dette har styrkt tilskotet på 5,5 mill. kroner i perioden.
- I samband med revidert nasjonalbudsjett for 2009, jf. St.prp. nr. 67 (2008–2009) og Innst. S. nr. 355 (2008–2009), vart det løyvd 1 mill. kroner for å utbetre Sysselmannens bustad.
- Svalbardbudsjettet vart òg i revidert nasjonalbudsjett for 2009 styrkt med 1,4 mill. kroner for å vidareføre feltinspektørtenesta i 2009.
- Forutan styrkinga på 7,3 mill. kroner til Sysselmannen i 2010, vart budsjettet til Longyearbyen lokalstyre styrkt med 2,7 mill. kroner for å møte utfordringane innan skule- og barnehagesektoren.
- I tillegg kjem satsingar og tiltak for Svalbard på andre departement sine budsjettområde.

Budsjettramma på svalbardbudsjettet for 2011 er 266,9 mill. kroner. Dette er 18,1 mill. kroner eller 7,3 pst. auke i forhold til vedteke budsjett for 2010.

Underskotet på svalbardbudsjettet for 2011 er stipulert til 91,1 mill. kroner og blir dekt inn gjennom eit tilskot over Justisdepartementets budsjett kap. 480 Svalbardbudsjettet post 50 Tilskot. Storleiken på tilskotet har variert frå år til år, og har vorte auka ved ekstraordinære tilskotsbehov. Som det går fram av rekneskapstala for 2009, var inntektene dette året unormalt høge. Dette gav eit positivt resultat som inneber at svalbardbudsjettet i 2009 ikkje mottok tilskot, men tilbakeførte midlar til statskassen.

Bortsett frå statstilskotet er skattar og avgifter frå Svalbard den største inntektsposten, jf. omtala under kap. 3030. Skatteinntektene for 2011 er rekna til 171 mill. kroner. Inntektene frå skattar og avgifter utgjer 64 pst. av dei samla inntektene over svalbardbudsjettet.

Svalbardbudsjettet er i stor grad eit driftsbudsjett. Ein stor utgiftspost er Sysselmannens transportneste (kap. 6), som bl.a. inkluderer utgifter til redningshelikopter. Andre store utgiftspostar er løyving til Sysselmannens ordinære drift (kap. 5) og Statens bygningar i Longyearbyen (kap. 20). Over kap. 3 Longyearbyen lokalstyre blir det løyvd midlar til drift av lokalstyret og tilskot til drift og utbygging av offentlege tenester og infrastruktur som Longyearbyen lokalstyre har ansvaret for.

Ei oversikt over inntekter og utgifter og ei oversikt over utgiftene fordelt på postnivå er gitt i punkt 5 i proposisjonen. I del II finst det ei nærare omtale av dei enkelte budsjettkapitla.

2.4 Forslag til løyvingar til svalbardformål frå andre departement over statsbudsjettet

For 2011 er det foreslått løyvd netto om lag 390 mill. kroner over statsbudsjettet til svalbardformål. Dette talet omfattar tilskotet til svalbardbudsjettet over Justisdepartementets kap. 480 og utgiftene til Svalbard som blir dekte over budsjetta til dei andre departementa, jf. vedlegg 1 til proposisjonen. Inntektene frå Svalbard som går inn på budsjetta til dei andre departementa er trekte frå, jf. vedlegg 2 til proposisjonen. Tilsvarende tal i 2010 var om lag 367 mill. kroner.

Over Miljøverndepartementets budsjett vil det bli løyvd om lag 130 mill. kroner til svalbardformål. Om lag 84 mill. kroner av dette går til Norsk Polarinstituttts verksemd på og rundt Svalbard. Resten går til Sysselmannen på Svalbard, Direktoratet for naturforvaltning, Statens kartverk og til forskning og overvaking bl.a. i regi av Noregs forskingsråd. Driftsbudsjettet for Sysselmannen, inkludert miljøvernvede-

linga, blir løyvd over svalbardbudsjettets kap. 5 Sysse-
selmannen og kap. 9 Kulturminnetiltak.

Omfanget av søknader til Sysse-
selmannen etter
svalbardmiljølova har dei siste åra auka med 50 pst.,
først og fremst som ein følge av auka forskingsakti-
vitet og turisme. Miljøvernarbeidet vil i 2011 halde
fram med å ha fokus på å beskytte villmarksområda
på Svalbard. Arbeidet med forvaltningsplanar for dei
store verneområda vil ha høg prioritet. Miljøvern-
arbeidet vil òg ha fokus på klimaendringane og deira
betyding for forvaltninga av miljøet på Svalbard,
førebygging av introduksjon og spreing av framande
arter, og av lokale forureiningar til luft, jord og vatn.

Svalbards miljøvernfond tildelte i første tilde-
lingsrunde våren 2010 4,7 mill. kroner til 18 ulike
miljøvernprosjekt. Midlane går til ulike tiltak og pro-
sjekt innafor berekraftig turisme, kulturminne, fiske
og vilt, informasjon og opplæring, skjøtsel, gjenopp-
retting av miljøtilstanden, kartlegging og overvaking
av miljøtilstanden. Styret legg opp til to tildelingar
også i 2011.

Norsk Polarinstitutt er underlagt Miljøverndeparte-
mentet. Instituttet driv ein forskingsstasjon i Ny-
Ålesund og luftmålestasjon på Zeppelinfjellet. Insti-
tuttet har eit kontor og logistikkverksemd i Fors-
kingsparken i Longyearbyen. Kvart år har instituttet
ei betydeleg ekspedisjonsverksemd på Svalbard.

For 2011 er om lag 84 mill. kroner av løyvinga til
Norsk Polarinstitutt over Miljøverndepartementets
kap. 1471 Norsk Polarinstitutt relatert til Svalbard, jf.
vedlegg I i proposisjonen. I tillegg kjem tilskotet frå
svalbardbudsjettet, jf. omtale av kap. 17.

Den auka faglege aktiviteten til Norsk Polarinsti-
tutt består blant anna av ny flyfotografering av Sval-
bard. Fotograferinga skal vere med på å gi oppdaterte
digitale kart som blant anna gjer redningsaksjonar
sikrere og meir effektive. I tillegg vil karta mogleg-
gjere betre overvaking av brear, noko som vil vere eit
betydeleg bidrag til norsk klimaforskning. Vidare er
vegetasjonsovervakinga og overvakinga av isbjørn-
bestanden styrkt.

Over budsjettet til Nærings- og handelsdeparte-
mentet er det foreslått løyvd 17,1 mill. kroner. Staten
ved Nærings- og handelsdepartementet har eigarinter-
esser i fleire selskap på Svalbard: Store Norske
Spitsbergen Kulkompani AS (SNSK), Kings Bay
AS, Bergvesenet med Bergmeisteren for Svalbard,
Svalbard Reiseliv AS, Svalbard Satellittstasjon og
Svalbard Rakettskytefelt.

Store Norske-konsernet består av morselskapet
Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS (SNSK)
og dei heileigde dotterselskapa, Store Norske Spits-
bergen Grubekompani AS (SNSG), Store Norske
Gull AS og Store Norske Boliger AS. Staten eig
99,94 pst. av aksjane i SNSK. Kolverksemda skjer
gjennom SNSG. Ved utgangen av 2009 hadde SNSK-

konsernet 368 tilsette. Konsernet hadde i 2009 drifts-
inntekter på 2,0 mrd. kroner og eit årsresultat på 363
mill. kroner. SNSK produserte 2,6 mill. tonn kol i
2008 mot nær 4,1 mill. tonn i 2007 og det vart selt 3,4
mill. tonn kol i 2009. Som følge av finanskrisa treng
industrien no mindre kol, og salet er redusert i 2009.
Selskapet tek sikte på eit produksjonsvolum på ca 2,0
mill. tonn i 2010 og åra framover.

Selskapet starta hausten 2001 produksjonsdrift i
eit nytt gruveområde kalla Svea Nord. SNSK arbei-
der no med planar for framtidig kolgruve-
drift i andre førekomstar som erstatning for dagens drift i Svea
Nord-gruva, som venteleg går tom om ca. 5 år. Andre
førekomstar er dei fire felta: Lunckefjell, Svea Øst,
«Randsona» og Ispallen som til saman inneheld totalt
ca. 35,8 mill. tonn kol.

Staten eig alle aksjane i Kings Bay AS. Det er
foreslått å løyve 15 mill. kroner til drift og investerin-
gar i Kings Bay AS i 2011.

Kings Bay AS eig grunn og anlegg i Ny-Ålesund
og har ansvaret for infrastrukturen på staden. Per
31. desember 2009 var det engasjert 26 personar i
Kings Bay AS. Kings Bay skal særleg ha som mål å
yte tenester til og fremje forskning og vitenskapleg verk-
semd, og medverke til å utvikle Ny-Ålesund som ein
internasjonal arktisk naturvitenskapleg forskingssta-
sjon.

Kraftstasjonen i Ny-Ålesund er den lokale verk-
semda som utgjer den største kjelda til forureining i
Ny-Ålesund; først og fremst gjennom utsleppa av
NO_x, CO₂ og partiklar. Kings Bay AS har dei tre–fire
siste åra freista å finne løysingar for å redusere desse
utsleppa. Dei samla kostnadene for å oppnå 40 pst.
reduksjon i drivstoffbruk og tilhøyrande reduksjon i
forureinande utslepp frå kraftstasjonen, er rekna å
utgjere om lag 37 mill. kroner.

Svalbard Reiseliv AS er eigd av og opererer på
bakgrunn av handlingsplanar vedtekne av Svalbard
Reiselivråd, som er ei samanslutning av eit breitt
spekter av aktørar med interesser knytte til reiselivet
på Svalbard. I 2009 vart det registrert 82 307 gjeste-
døgn ved overnattingsverksemdar i Longyearbyen.
Dette er ein tilbakegang på 11,7 pst. samanlikna med
året før då det vart registrert om lag 92 000 gjeste-
døgn. I alt kom det 33 109 gjester til Svalbard i 2009,
noko som var ein nedgang på 9 pst. sett i høve til året
før. Målet med tilskotet til Svalbard Reiseliv AS er å
medverke til auka verdiskaping og betre lønsemd for
reiselivet ved å informere, profilere og marknadsføre
Svalbard som reisemål. For 2011 er det foreslått å
løyve 2,1 mill. kroner til Svalbard Reiseliv AS.

Universitetssenteret på Svalbard AS (UNIS) er
ein viktig del av nordområdesatsinga. UNIS tilbyr
høgare utdanning og driv forskning med utgangspunkt
i at Svalbard ligg i eit høgarktisk område. UNIS vart
tildelt om lag 89,6 mill. kroner over budsjettet til

Kunnskapsdepartementet i 2010. Regjeringa foreslår å løyve om lag 97,2 mill. kroner til UNIS i 2011 over budsjettet til Kunnskapsdepartementet. Dette er inkludert midlar til etablering av 20 nye studieplassar i 2011, og til vidareføring med opptak av nye kull for dei studieplassane som vart gitt i samband med revidert nasjonalbudsjett for 2009.

Forskringsrådet disponerer løyvingar frå ei rad departement og det er ikkje hensiktsmessig å skilje mellom kva dei ulike departementa løyver. Framstillinga nedanfor har derfor ei vidare ramme enn det som berre gjeld Kunnskapsdepartementet.

Verdas største polarforskningsprogram Det internasjonale polaråret (IPY), vart avslutta i 2009. I alt har om lag 50 000 forskarar frå 63 land delteke under IPY. For 2010 vart det avsett 80 mill. kroner over Forskringsrådets budsjett til IPY. Hovudtyngda av norsk polarforskning har i dei seinare åra vore retta mot å forstå klimautviklinga og ulike typar effektar av klimaendringar, med geofag og biologi som dei største faga. Samla sett brukte Forskringsrådet ca. 213 mill. kroner på polarforskning i 2009, av dette om lag 61 mill. kroner til svalbardrelatert forskning.

Forskringsrådet har midlar for å styrkje samarbeidet mellom Noreg og Russland på Svalbard gjennom ei eiga satsing frå Kunnskapsdepartementet. I 2009 vart det lyst ut midlar for ein ny 3-årsperiode (2010–2012), om lag 3 mill. kroner per år.

I 2011-budsjettet foreslår regjeringa at minst 45 mill. kroner skal gå til eit nytt program for polarforskning. Innafor løyvinga skal 5 mill. kroner gå til informasjonsverksemd og fagleg og praktisk forskningskoordinering i regi av Svalbard Science Forum. Til utvikling av eit klimaøkologisk observasjonssystem for arktiske tundraøkosystem -(KOAT), foreslår regjeringa at det innafor midlane er ei særskilt eitt-årig løyving på 3 mill. kroner til Universitetet i Tromsø og Universitetssenteret på Svalbard.

I revidert nasjonalbudsjett for 2010 vart det løyvd 60 mill. kroner til ein ny fiberoptisk kabel mellom Ny-Ålesund og Longyearbyen. Kabelen vil betre dataoverføringskapasiteten mellom Ny-Ålesund og Longyearbyen og gi betre utbytte av forskinga innan mange fagområde.

Ved utgangen av 2009 gjekk 133 barn i barnehage i den norske busetnaden på Svalbard. Kunnskapsdepartementet har til og med 2010 gitt øyremerkt statstilskot til barnehagar på Svalbard. Når løyvingane til drift av barnehagar blir innlemma i rammetilskotet til kommunane frå 1. januar 2011, vil det øyremerkte statstilskottet bli avvikla. Midlar til drift av barnehagar på Svalbard blir derfor overførte til svalbardbudsjettets kap. 3. Tilskot til Longyearbyen lokalstyre.

Det er ei eiga skattelov for Svalbard. Gjennom lov 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard

(svalbardskattelova) er dei alminnelege føresegnene om likningsforvaltning og skatteinnkrevjing i stor grad gjort gjeldande for Svalbard for inntekt som blir likna.

Med verknad frå og med inntektsåret 2008 vedtok Stortinget visse endringar i skattesystemet for Svalbard. Etter endringane er skattesatsen på lønnsinntekt 8 pst. opp til 12 G, og 22 pst. for inntekt over 12 G. I tillegg kjem trygdeavgift for tilsette som er medlem av den norske folketrygda. Skattesatsen for alminneleg inntekt på Svalbard (selskaps- og næringskatt) er etter endringane 16 pst. Samtidig er det generelle botnfrådraget i alminneleg inntekt dobla, frå 10 000 kroner til 20 000 kroner. For nærare omtale av dei einskilde endringane, sjå St.prp. nr. 1 (2007–2008) Svalbardbudsjettet og St.prp. nr. 1 (2007–2008) Finansdepartementet.

Frå og med inntektsåret 2007 vart det på Svalbard gitt eit eige svalbardtillegg i barnetrygda. Det er lagt til grunn at dette tillegget skal vidareførast for å ivareta omsynet til barnefamiljar på Svalbard.

I tilknytning til dei endringane som er beskrivne ovanfor, har ei arbeidsgruppe under leiing av Finansdepartementet blant anna sett på praksis for skattlegging ved pendling mellom bustad på fastlandet og arbeidsstad på Svalbard. Arbeidsgruppas forslag vart sendt på høyring hausten 2008. Høyringsfristen var 31. juni 2009. Dette arbeidet blir følgt opp gjennom forslag til lovendringar i St.prp. 1 LS (2010–2011).

Svalbard likningskontor vart etablert i Longyearbyen i september 1998. I tillegg til å administrere befolkningsregisteret og å utføre likning etter svalbardskattelova, skal skattekontoret rekne ut kolavgift etter lov 17. juli 1925 nr. 2 om avgift av kol, jordoljer og andre mineral og bergarter som blir utførte frå Svalbard.

Løyvingane til skattekontoret går over svalbardbudsjettet. Sjå omtale i proposisjonen under kap. 22 Likningsforvaltninga for Svalbard.

Telenor ASA tilbyr telenett og teletenester til Svalbard. I revidert nasjonalbudsjett for 2010 vart det løyvd 60 mill. kroner til ein ny fiberoptisk kabel mellom Ny-Ålesund og Longyearbyen. Dekning av eventuelle meirkostnader for Telenor ved å tilby samfunnspålagte teletenester for Svalbard er regulert i ei eiga avtale mellom Telenor og Justisdepartementet.

Posten Noreg AS utfører samfunnspålagte posttenester på Svalbard. Posten reknar med at tenestene vil gå i balanse. Eit eventuelt underskot vil bli belasta over ei eventuell løyving til statleg kjøp av posttenester over Samferdselsdepartementets budsjett.

Avinor AS eig og driv Svalbard lufthamn. Som for resten av dei bedriftsøkonomisk ulønnsame lufthamnene Avinor driv, blir underskotet dekt inn ved hjelp av overskot frå dei større, lønnsame lufthamnene.

Det vart i 2009 utbetalt barnetrygd til om lag 400 barn busette på Svalbard. I 2011 er det venta at 7,2 mill. kroner vil gå til dekning av utgifter til barnetrygd for busette på Svalbard, av desse 1,6 mill. kroner i svalbardtillegg, over kap. 845 Barnetrygd, post 70 Tilskot. Lov 26. juni 1998 nr. 41 om kontantstøtte til småbarnsforeldre, er på same måten som barnetrygdlova gjort gjeldande for Svalbard. Det er for 2011 budsjettert med eit lågt tal for kontantstøtte over kap. 844 Kontantstøtte, post 70 Tilskot.

Forskrift 1. september 1995 nr. 772 om lov om barneverntenesta på Svalbard, regulerer fordelinga av ansvar og dekninga av utgifter til barnevernstiltak overfor barn og unge som oppheld seg på Svalbard. I 2009 dekte departementet utgifter i samband med barn som mottok tiltak frå barnevernet i samsvar med forskrift om barneverntenesta på Svalbard. Utgiftene er refunderte Longyearbyen lokalstyre via Fylkesmannen i Troms. Utgiftene var i 2009 på 1,2 mill. kroner og er i 2011 budsjetterte til 1 mill. kroner.

Universitetssjukehuset Nord-Noreg HF, avdeling Longyearbyen sjukehus, er i første rekkje eit akuttmedisinsk beredskapssjukehus. I tillegg utfører det polikliniske undersøkingar, utgreiingar og behandling av sjukdommar og skadar, og det utfører enkelte mindre og mellomstore planlagde operasjonar.

Statsbygg forvaltar hovuddelen av dei statlege eigedommane i Longyearbyen, blant anna Kjell Henriksen-observatoriet, Svalbard globale frøkvelv, Svalbard forskingspark, Svalbard kyrkje, Sysselmannens administrasjonsbygg, post- og bankbygget, fleire lagerbygningar og 111 bustader. Statsbygg forvaltar òg dei meteorologiske stasjonane på Hopen og Bjørnøya, og Norsk Polarinstitutt forskingsbygg (Sverdrupstasjonen) i Ny-Ålesund. Forvaltning, drift og vedlikehald av Sysselmannen sitt administrasjonsbygg, post- og bankbygget, nokre lagerbygg, Statsbygg sitt administrasjonsbygg og alle bustadene vert finansiert over svalbardbudsjettet. Dei andre eigedommane er innlemma i husleigeordninga og vert forvalta under kap. 2445 Statsbygg i statsbudsjettet. Husleiga som skal betalast til Statsbygg for desse bygga, vert finansiert over svalbardbudsjettet.

På Kulturdepartementets budsjett for 2010 er det foreslått avsett midlar til velferdstiltak på Svalbard. Det vil over kap. 320 Allmenne kulturformål, post 74 Tilskot til tiltak under Norsk kulturråd, på eit seinare tidspunkt bli fastsett eit tilskot til kulturtiltak. Norsk kulturråd forvaltar tilskotet som blir kanalisert gjennom Longyearbyen lokalstyre.

Vidare er det over kap. 326 Språk-, litteratur- og bibliotekformål, post 78 Ymse faste tiltak, foreslått eit tilskot på 274 000 kroner til bibliotekteneste på Svalbard i 2011. Longyearbyen lokalstyre, Kultur- og fritidsforetaket, har driftsansvar for Longyear-

byen folkebibliotek, men Longyearbyen lokalstyre yter tilskot til drifta.

Svalbard museum får i statsbudsjettet for 2011 ei løyving på 1,6 mill. kroner over Kulturdepartementets budsjettkapittel 328 post 70 Det nasjonale museumsverket. Svalbard museum er eit natur- og kulturhistorisk museum lokalisert i Svalbard forskingspark i Longyearbyen. Svalbard museum er innlemma i det nasjonale museumsverket.

Svalbardposten mottok pressestøtte etter reglane i forskrift om produksjonstilskot til dagspressa. Tilskotet blir rekna ut etter opplagstala til avisene, og tilskotet det enkelte år blir ikkje fastsett før i oktober same året. Svalbardposten fekk 410 000 kroner i produksjonstilskot i 2009. Tilskotet for 2010 vil venteleg bli om lag det same.

2.5 Forslag til løyvingar på svalbardbudsjettet for 2011

Kapittel 5 til Prop. 1 S (2010–2011) Svalbardbudsjettet gjev oversikt over rekneskapstal for 2009, vedteke budsjett for 2010 og forslag til løyving over svalbardbudsjettet for 2011. Inntektene er eksklusive tilskotet frå statsbudsjettet.

I del II til proposisjonen er det detaljert oversikt og omtale av dei enkelte utgifts- og inntektskapitla med postar i Svalbardbudsjettet.

3. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Laila Gustavsen, Eva Kristin Hansen, Svein Roald Hansen, Sverre Myrli, Tore Nordtun og Helga Pedersen, fra Fremskrittspartiet, Jan Arild Ellingsen, Morten Høglund, Siv Jensen, Peter N. Myhre og Karin S. Woldseth, fra Høyre, Peter Skovholt Gitmark, Ivar Kristiansen og lederen Ine M. Eriksen Søreide, fra Sosialistisk Venstreparti, Bård Vegar Solhjell, fra Senterpartiet, Trygve Slagsvold Vedum, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Arvid Svendsen, viser til at det er bred enighet om målene for norsk svalbardpolitikk slik de kom til uttrykk i St.meld. nr. 9 (1999–2000), jf. Innst. S. nr. 196 (1999–2000). Målene innebærer en konsekvent og fast håndhevelse av suvereniteten, korrekt overholdelse av Svalbardtraktaten og kontroll med at traktaten blir etterlevd, bevaring av den særegne villmarksnaturen i området og opprettholdelse av norske samfunn på øygruppa.

Komiteen vil peke på at Svalbard er en integrert del av våre nordområder og et av våre viktigste strategiske satsingsområder. Komiteen vil under-

streke at tilstedeværelsen på Svalbard bidrar til en troverdig og effektiv forvaltning av Norges store land- og sjøområder.

Den betydelige utvikling på Svalbard de siste årene, blant annet som følge av økt forskning og turisme, krever oppfølging så vel sentralt som lokalt.

Komiteen viser spesielt til at etableringen av Longyearbyen lokalstyre har hatt en positiv effekt. Lokalstyret har vist seg som en viktig medspiller for sentrale myndigheter i deres arbeid for en forsvarlig forvaltning av miljøet og for en bærekraftig utvikling av lokalsamfunnet.

Komiteen deler regjeringens vurdering av betydningen av en robust bosetting i Longyearbyen og støtter arbeidet for å videreføre et levedyktig svalbardsamfunn. Det er viktig at miljøforvaltning, forskning, kulldrift og reiseliv får rammer som sikrer grunnlaget for en god forvaltning av øygruppa.

Komiteen viser imidlertid til at Stortinget så langt har lagt til grunn at Longyearbyen ikke skal utvikles til et livsløpssamfunn, jf. Innst. S. nr. 46

(2007–2008). Den befolkningsøkningen som har skjedd de senere årene endrer ikke forutsetningen for denne målsettingen.

Komiteen har merket seg forventningen om en betydelig temperaturstigning i Arktis de kommende årene. En slik utvikling vil få store konsekvenser for arter og økosystem og samtidig øke presset på området som følge av økt tilgjengelighet. Komiteen forutsetter at regjeringen aktivt følger utviklingen og iversetter tiltak der dette blir nødvendig.

Komiteen viser til sysselmannens viktige rolle i Svalbardsamfunnet og vil understreke at sysselmannen må sikres tilstrekkelig økonomiske rammer til å ivareta sine lovpålagte oppgaver. Komiteen viser for øvrig til fordelingen av ansvar og utgifter til Svalbardsamfunnet mellom de ulike departementer og vil understreke betydningen av koordinering av innsatsen. Komiteen fastholder at det er hensiktsmessig at ordningen med et eget svalbardbudsjett videreføres.

4. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

På Svalbardbudsjettet for 2011 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
1		Svalbard kyrkje		
	1	Driftsutgifter	4 011 000	
2		Tilskot til kulturelle formål m.m.		
	70	Tilskot til velferdsarbeid på Svalbard	960 000	
3		Tilskot til Longyearbyen lokalstyre		
	70	Tilskot til Longyearbyen lokalstyre	108 176 000	
4		Tilskot til Svalbard museum		
	70	Tilskot til Svalbard museum	5 825 000	
5		Sysselmannen (jf. kap. 3005)		
	1	Driftsutgifter	31 900 000	
6		Sysselmannens transportteneste (jf. kap. 3006)		
	1	Driftsutgifter	76 775 000	
7		Tilfeldige utgifter		
	1	Driftsutgifter	4 000 000	
9		Kulturminnetiltak		
	1	Driftsutgifter	2 175 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
11		Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmeisteren for Svalbard		
	1	Driftsutgifter	1 429 000	
17		Refusjon til Norsk Polarinstitutt		
	50	Refusjon	2 950 000	
18		Fyr og radiofyr		
	1	Driftsutgifter	3 675 000	
19		Statens bygninger på Bjørnøya og Hopen		
	1	Driftsutgifter	6 300 000	
20		Statens bygninger i Longyearbyen (jf. kap. 3020)		
	1	Driftsutgifter	11 750 000	
45		Større utstyrsinnkjøp og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 100 000	
22		Likningsforvaltninga for Svalbard		
	1	Driftsutgifter	2 860 000	
		Totale utgifter		266 886 000
Inntekter				
3005		Sysselmannen (jf. kap. 5)		
	1	Diverse inntekter	200 000	
3006		Sysselmannens transportteneste (jf. kap. 6)		
	1	Leigeinntekter	900 000	
3020		Statens bygninger i Longyearbyen (jf. kap. 20)		
	1	Inntekter	3 600 000	
3030		Skattar og avgifter		
	70	Skattar m.m.	162 000 000	
	71	Utførselsavgift	8 000 000	
	72	Utmålsgebyr, årsavgift	1 100 000	
3035		Tilskot frå statsbudsjettet		
	70	Tilskot	91 086 000	
		Totale inntekter		266 886 000

II

*Formues- og inntektsskatt mv. til Svalbard for inntektsåret 2011**§ 1 Bruksområde for vedtaket*

Dette vedtaket gjeld utskrivning av skatt på formue og inntekt for inntektsåret 2011 etter føreseggene i lov av 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard. Vedtaket gjeld òg som grunnlag for utskrivning av forskot på skatt for inntektsåret 2011, jf. lov om skatt til Svalbard § 5-1.

§ 2 Skatt på formue

Skatt på formue blir utrekna etter desse satsane:

- a. Personleg skattepliktig og dødsbu:
Det blir nytta same satsar og grensebeløp som Stortinget har vedteke skal gjelde på det nor-

ske fastlandet for formuesskatt til staten og kommunane (maksimumssats).

- b. Selskap og samanslutning som nemnt i skattelova § 2-36 andre ledd, og som ikkje er fritekne etter skattelova kapittel 2:

Det blir nytta same satsar og grensebeløp som Stortinget har vedteke skal gjelde på det norske fastlandet for formuesskatt til staten.

§ 3 Skatt på inntekt

Skatt på inntekt blir utrekna etter desse satsane:

- a. Inntekt som blir skattlagt ved lønnstrekk etter svalbardskattelova § 3-2:
Låg sats: 8 pst.
Høg sats: 22 pst.
- b. Anna inntekt: 16 pst.

Personlege skatteytarar skal ha eit frådrag i alminneleg inntekt som omfattast av bokstav b. på 20 000 kroner.

§ 4 Avrundingsreglar

Ved utrekning av skatt skal formue og inntekt avrundast nedover til næraste heile krone.

§ 5 Normalrentesatsen for rimeleg lån i arbeidsforhold

Normalrentesatsen som nemnd i skattelova § 5-12 fjerde ledd, jf. svalbardskattelova §§ 3-1 og 3-2, skal vere den same som Stortinget har vedteke skal gjelde på det norske fastlandet.

§ 6 Inntekt etter svalbardskattelova § 6-3

For inntekt som blir skattlagt etter svalbardskattelova § 6-3, skal satsen vere 2 pst.

III

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykkjer i at Justisdepartementet i 2011 kan bestille varer for inntil 3 mill. kroner ut over den totale løyvinga som er gitt under kap. 5 post 1 på svalbardbudsjettet.

IV

Meirinntektsfullmakter

Stortinget samtykkjer i at Justisdepartementet i 2011 kan overskride løyvinga under

1. kap. 5 post 1, tilsvarande det inntektsførte beløpet under kap. 3005 post 2
2. kap. 6, post 1, tilsvarande det inntektsførte beløpet under kap. 3006 post 2.

V

Meirinntektsfullmakt

Stortinget samtykkjer i at Fornyings-, administrasjons- og kyrkjedepartementet i 2011 kan overskride løyvinga under kap. 20 post 1, tilsvarande inntekter utover vedteke budsjett på kap. 3020 post 1.

VI

Avgift av kol som blir utført frå Svalbard for budsjetterminen 2011

For budsjetterminen 2011 skal det svarast avgift til statskassen av kol som blir utført frå Svalbard, etter følgjande satsar:

- 1,0 pst. av verdien for dei første 100 000 tonna,
- 0,9 pst. av verdien for dei neste 200 000 tonna,
- 0,8 pst. av verdien for dei neste 300 000 tonna,
- 0,7 pst. av verdien for dei neste 400 000 tonna,
- 0,6 pst. av verdien for dei neste 500 000 tonna,
- 0,5 pst. av verdien for dei neste 600 000 tonna,
- 0,4 pst. av verdien for dei neste 700 000 tonna,
- 0,3 pst. av verdien for dei neste 800 000 tonna,
- 0,2 pst. av verdien for dei neste 900 000 tonna.
- 0,1 pst. av verdien for dei neste 1 000 000 tonna.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 29. november 2010

Ine M. Eriksen Søreide

leder

Tore Nordtun

ordfører

